

SOVYETLER BİRLİĞİ'NİN YANLIŞ POLİTİKALARI

Aydınlık Gazetesi, 14 Ağustos 2017

Yıldırım Koç

Cumartesi günü yazımda, Sovyetler Birliği'nin resmi dış politika tarihi kitabına dayanarak, Sovyetler Birliği'nin İkinci Dünya Savaşı sonrasında Türkiye'ye iletmiş talepleri ele almıştım.

Halkçılar ve milliyetçiler, Sovyetler Birliği'nin 1945-1946 yıllarında Türkiye'nin bağımsızlığı ve egemenliğiyle bağdaşmayan talepler ileri sürdüklerini düşünmektedir. Bilimsel sosyalist düşüncüyü Sovyetler Birliği'nin dış politikasıyla özdeşleştiren bazı sosyalistler de, bu konudaki anti-komünist propagandalara tepki olarak, böyle bir talebin olmadığını ileri sürerek büyük yanlış yapmaktadır.

Sovyetler Birliği, insanlık tarihine önemli katkılarda bulunmuş bir devlettir. İkinci Dünya Savaşı'nda gerek Stalingrad direnişisiyle, gerek büyük Kursk savaşıyla, Nazi ordularının belkemiğini kıran ve Amerikan-İngiliz-Fransız ordularının Normandiya çıkartmasını mümkün kılan, Kızıl Ordu'dur. Avrupa'yı faşizmden kurtaran ana güç, Sovyetler Birliği'dir. Ancak aynı Sovyetler Birliği, kendi ulusal çıkarlarını ön planda tutarak, Türkiye'den haksız taleplerde bulunmuştur. Bilimsel sosyalizmi benimseyenler, bu nesnel gerçeği reddederlerse, halkçıların, milliyetçilerin ve bilimsel sosyalizmi benimseyenlerin birlikteliği sağlanamaz.

BİLAL ŞEN'İN YAZDIKLARI

Bilal Şen, eski TKP'nin üyesiydi. 1945 İleri Gençler Birliği ve 1951-52 TKP tevkifatlarında hüküm giydi. 1957 yılında itibaren Bulgaristan'da Bizim Radyo'da çalıştı. 1965 yılında TKP'deki görevlerine son verildi. 1973 yılında TKP'nin atılım döneminde TKP'de yeniden görev aldı.

Bilal Şen, 2000 yılında yayımlanan "Sovyet Kaynaklarında Boğazlar ve Stalin" başlıklı makalesinde Sovyetler Birliği'nin Boğazlar'da üs talebini anlatmaktadır.

Bilal Şen, ayrıca, "Arhiv Vneşhey Plitiki Rossiyskoy Federatsii, Çernomorstie Prolive, Sbornik Dokumentov, 1917-1946, M., 1947, c.160" kaynağına dayanarak, Türk büyükelçisi Selim Sarper'le ilgili şöyle yazmaktadır: "Molotov'un İngiliz temsilcisine verdiği 20 Temmuz 1945 tarihli cevabî notaya göre, bu görüşmede Türk temsilcisine 'benzer bir anlaşma, ancak Boğazlar sorunundan başka, 1921 yılında Sovyetler Birliği'nden gaspedilip Türkiye'ye katılan topraklar sorununun çözümü koşulu ile düşünülebilir'demiştir."

Bilal Şen, "Novey Mir, no.5, 1991, s.198" kaynağına dayanarak da şunları yazmaktadır: "Karşılıklı nota alışverişlerine son verilince taraflar, Boğazlar Konferansı toplama düşüncesini bir tarafa bırakmışlardır. Bundan sonra Stalin diplomatik arenadaki çabalarını başka alana aktarmıştır. Bunun bir örneği, '...Boğazlar bölgesinde askersel üs ve Ermeni ve Gürcü topraklarının geri verilmesi istekleriyle Sovyet, Ermeni ve Gürcü hareketini organize etmesi'dir." (Bilal Şen, "Sovyet Kaynaklarında Boğazlar ve Stalin," **Tarih ve Toplum**, Aralık 2000, s.13-18.)

CÜNEYT AKALIN'IN YAZDIKLARI

Cüneyt Akalın da **Soğuk Savaş, ABD ve Türkiye-1** kitabında şunları yazmaktadır: "Kanımca, bu iki noktada ikili bir hata yapılıyor. Türk yönetiminin Sovyet taleplerini olabildiğince büyüterek, abartarak, gürültü kopararak kendini acındırmaya, haklı göstermeye çalışması ne kadar yanlışsa, hiçbir şey olmamış gibi davranmak da o kadar yanlıştır. Sovyetler'in 1946'da verdiği iki notada belirtilen 5. nokta, yani Boğazlar'ı birlikte savunma talebi TC'nin egemenliğiyle bağdaşmayan bir taleptir." (Cüneyt Akalın, **Soğuk Savaş, ABD ve Türkiye-1, Olaylar-Belgeler, 1945-1952**, Kaynak Yay., İstanbul, 2003, s.206. Cüneyt Akalın'ın bu konuda daha kapsamlı araştırması için bkz., "Sovyet Talepleri İddiaları ve Gerçekler," **Teori**, Şubat 2005, s.12-22.)